

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/159/2019
Identifikačné číslo spisu:	2107206068
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2107206068.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ V. K., bývajúcej v A., 2/ V. C., bývajúcej v A., 3/ V. F., bývajúceho v W., zastúpeného Mgr. Petrom Kupkom, advokátom, so sídlom v Trnave, Hlavná č. 23, proti žalovanému Mesto Piešťany, so sídlom v Piešťanoch, Námestie SNP č. 8, o určenie vlastníctva, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 5C/224/2008, o dovolaní žalobcu 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. januára 2019 sp. zn. 24Co/289/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. novembra 2016 č. k. 5C/224/2008-308 výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Predmetom konania bolo posúdenie žaloby žalobcov o určenie, že sú vlastníkami sporných nehnuteľností uvedených v žalobe. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam dôvodiac, že postupom podľa špeciálneho reštitučného zákona č. 503/2003 Z.z. bolo v dôsledku rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Trnave vyriešené právne postavenie žalobcov ohľadom ich vlastníctva k spornému pozemku, a to v súlade s reštitučným zákonom, priznaním náhrady žalobcom z dôvodu existencie zákonnej prekážky brániacej navráteniu vlastníctva k nehnuteľnosti. Keďže žalobcovia nevyužili svoje právo podať proti rozhodnutiu Obvodného pozemkového úradu v Trnave opravný prostriedok na súd, v dôsledku čoho rozhodnutie správneho orgánu nadobudlo právoplatnosť bez jeho preskúmania krajským súdom, táto úloha nespadá do kompetencie okresného súdu v konaní iniciovanom žalobou o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ak vlastnícke právo nebolo navrátené v konaní pred správnym orgánom. Otázka vlastníckeho práva žalobcov k spornej nehnuteľnosti bola s konečnou platnosťou vyriešená rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu príslušného na rozhodovanie o navrátení vlastníctva podľa reštitučného zákona č. 503/2003 Z.z. Nakoľko okresný súd je viazaný právoplatným rozhodnutím správneho orgánu, ktorým žalobcom nepriznal vlastnícke právo k predmetnému pozemku, nemôže súd vo veci duplicitne rozhodovať o totožnom nároku, a to s poukazom na vyslovený právny záver súdu o neprípustnosti určovacej žaloby v

danej právnej veci. Na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v konaní plne úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu 3/ rozsudkom z 30. januára 2019 sp. zn. 24Co/289/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keďže jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna, presvedčivá a súladná s judikatúrou Najvyššieho súdu SR a nálezmi Ústavného súdu SR. Okresný súd dospel k správnym skutkovým zisteniam, preto odvolací súd zdieľa v celom rozsahu i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie preskúmaného rozsudku. Okresný súd sa dostatočne vyporiadal aj s námietkami uvádzanými žalobcami, preto odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP voči žalobcovi 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca 3/ (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f/ CSP. Za podstatnú vadu konania považoval formálnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spôsobenú nesprávnou argumentáciou odvolacieho súdu ohľadom jeho záveru o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Mal za to, že z dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti. Navrhol preto, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol ho ako nedôvodné v celom rozsahu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie naďalej (tak ako v režime O.s.p.) nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo naopak nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016 a 5 Cdo 255/2014).

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu.

8.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd

preto skúmal, či došlo k procesnej vade, ktorú namietal dovolateľ. Mal pri tom na zreteli, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami [viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03].

8.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pritom nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v procesnom postupe súdu, zakladá bez ďalšieho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Z tohto ustanovenia zreteľne vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.3. Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017). Dovolací súd pripomína, že aj podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu (R 24/2017) nesprávne právne posúdenie, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

9. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces videl jednak v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo podľa jeho názoru nepreskúmateľné a zároveň mal za to, že z dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia boli podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, preto bol v konaní preukázaný naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

10. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka (poznámka dovolacieho súdu: strán sporu) na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

10.1. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého

súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

10.2. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). Odvolací súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil a pri rozhodovaní zohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcu 3/. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. K tomu dovolací súd uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

11. Žalobca 3/ v dovolaní tiež súdom vytýka, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, a teda vykonané dôkazy súdy nevyhodnotili správne.

11.1. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa zdôrazňuje, že ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalobca 3/ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

11.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017).

12. K námietke nesprávneho právneho posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia právnych otázok súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a tým prípustnosť dovolania, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017.

13. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ v prejednávanej veci nepreukázal opodstatnenosť porušenia

práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.